

# Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, Ústav bohemistiky

## Posudek bakalářské práce

**Autorka práce a studijní obor:** Lucie Jiráňková (Bohemistika – Anglický jazyk a literatura)

**Název práce:** Pink Floyd a český kulturní kontext

**Vedoucí/oponent bakalářské práce:** Mgr. Martin Dvořák, Ph.D.

|   | HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE                                                                                                                                                                                 | A | B | C | N | NN |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|----|
| 1 | Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce                                                                                                                                     | x |   |   |   |    |
| 2 | Formulace cílů práce a jejich splnění                                                                                                                                                                   |   | x |   |   |    |
| 3 | Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)                                                                                                            | x |   |   |   |    |
| 4 | Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace) |   | x |   |   |    |
| 5 | Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace                                                                                                                                                           |   |   |   | x |    |
| 6 | Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu                                                                                                                                                                |   |   | x |   |    |
| 7 | Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)                                                                                                                                 | x |   |   |   |    |
| 8 | Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)                                                                                                                                          |   | x |   |   |    |

|             |                 |           |                    |                 |
|-------------|-----------------|-----------|--------------------|-----------------|
| A = výborně | B = velmi dobře | C = dobře | N = nelze hodnotit | NN= nevyhověl/a |
|-------------|-----------------|-----------|--------------------|-----------------|

### Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Bakalářská práce kolegyně Jiráňkové na první pohled působí jako zjevení – téma projektu, nesporně originální, pojímá velmi široce a rozkročuje se mezi hudební historií, muzikologií a teorií hudebních žánrů, recepční teorií a translatologií; rozsah práce činí 106 tiskových stran (!) a cca 125 normostran (!), na bakalářskou práci jde tedy o výkon násobně hutnější, než je obvyklé (nutné?). Stejně tak jako zjevení ovšem působí i jisté nedostatky, jimiž se práce vyznačuje a které mě jako oponenta vzhledem k výše uvedenému nemile udivují.

O významu uskupení Pink Floyd (dále PF) pro světovou i českou hudbu, potažmo kulturu, není nejmenších pochyb. Popis a výklad této rezonance v našem prostředí slečna Jiráňková ohraničuje na období mezi 60. a 80. léty minulého století, a z toho důvodu úvodní kapitoly její práce poskytují exkurz do světové i české hudební scény – tento exkurz tvoří téměř polovinu práce a je nebývale precizní, místy (zbytečně)

detailní, ale zároveň kompaktní a srozumitelně uspořádaný. Schopnost kolegyně Jiráňkové obhlédnout takto zevrubný, košatý a jen stěží přehledný terén hodnotím jako znamenitý. Přesto u této části nemohu nezmínit jistý nedostatek, jímž je problematičnost (kvantity a „kvality“) zdrojů, o které se autorka práce opírá. Jde mi především o fakt, že kontext české hudební scény studentka zaštiťuje téměř výhradně o televizní dokumentární cyklus *Bigbít* a na něj navázanou „internetovou encyklopedii“ Petra Hrabalika, jednoho z klíčových autorů zmiňovaného cyklu. Jakkoliv nechci zpochybňovat Hrabalikovu znalost české rockové historie, očekával bych, že studentka vydatněji vytěží i jiné, jaksi méně popularizační prameny: publikace *Bigbít* (Plus, 2010) Ondřeje Konráda a Vojtěcha Lindaura je pohříchu jen letmo zmíněná, vynikající časopisecké seriály badatele Aleše Opekara („Základní vývojové tendence v české rockové hudbě“, *Hudební rozhledy*, 1990–1991; „Bigbítové šlápoty“, *Rock & Pop*, 1996–1999) nejsou zmíněny vůbec, stejně jako důkladný knižní přehled historika Miroslava Vaňka *Byl to jenom rock 'n' roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989* (Academia, 2010), mám-li zmínit zdroje, jež by se daly očekávat.

Co se týče práce s prameny, mé předchozí výtky spolehlivě vybalancovává interpretačně-analytická část práce, konkrétně kapitoly (třetí a čtvrtá) o reflexi PF v dobovém tisku a rezonanci PF v české kultuře (nikoliv kapitola o překladech textů PF do češtiny, viz níže). Na tomto poli kolegyně Jiráňková prezentuje svůj nejsilnější výkon. Provedla důkladnou rešerši, obstaraný rozsáhlý materiál pak interpretuje velmi zdatně a citlivě, soudně a jasně, vyjadřuje se vybroušeným jazykem, nebojí se uvážlivě podrobit kritickému posouzení jistá nedorozumění, na něž v recepčních textech naráží (míním např. reflexi filmu *Pink Floyd: The Wall* z pera Jiřího Cieslara – ve filmovědné kvalifikační práci by si něco takového patrně nikdo nedovolil). Popis českých coververzí některých skladeb PF by si sice zasloužil rozvinout, ale i tak dojem ze třetí a čtvrté kapitoly práce dle mého reprezentuje nadstandard, co se pojetí a zpracování primárního materiálu týče.

Výrazný problém bohužel představuje kapitola pátá, věnující se překladům a parafrázím textů od PF. Bohemistickou práci zde sečna Jiráňková propojuje s problematikou translatologie, ostatně druhou aprobačí je kolegyně anglistka. Nicméně zásadní a v rámci bakalářských prací bohužel ne tak obvyklý neduh, a sice (ne)schopnost práce s oborovou teorií a metodologií, se zde markantně projevuje. Že při zkoumání recepce PF v českém tisku kolegyně Jiráňková explicitně nevycházela z žádné metodologie, byť některý z čtenářsky orientovaných literárně-teoretických postupů se k tomu přímo nabízel, bych ještě nehodnotil natolik přísně, neboť kolegyně si s výkladem materiálu i tak poradila střízlivě, citlivě a schopně. Při translatologické analýze už se ovšem absence teoretický průpravy jeví být zásadní slabinou. Kolegyně Jiráňková české překlady textů hodnotí nadmíru subjektivně, „dojmologicky“ a nevyhýbá se banálním soudům jako třeba „použití výrazu [...] je znamenitým překladatelským počinem“ (s. 76) nebo různým hlediskům, která se neopírají o logickou vedenou metodu v posuzování materiálu, takže jednou je podle ní doslovný překlad v pořádku („jsem určitě pro doslovný překlad“ [s. 73]), jindy by byl na škodu („předností textu je skutečnost, že není jen doslovným [...] překladem předlohy [s. 78]“). Narážím tím na skutečnost, že při ignoraci poznatků z teorie překladu, jako je např. zohlednění rozličných strategií překladu (kvůli metru, rýmům, počtu slabik, přízvukům atd.), se slečna

Jiráňková „střílí do nohy“ tím, že se sama nepřistihne při tom, kdy při vlastním hodnocení překladu různé a nevyargumentované strategie používá. Odborný překlad není totéž co překlad uměleckého textu, překlad poezie nemusí být nutně totéž co překlad písňového textu apod.<sup>1</sup> Tyto znalosti, pokud jimi kolegyně disponuje, ve své práci nevyužívá. Na s. 88 se tak dočteme, co všechno Jiří Černý přeložil „špatně“, v potaz už ovšem kolegyně nebere fakt, že zatímco ona je anglistika, Černý je „pouhý“ bohemista (a publicista). Pointa je, že při analýze překladu uměleckého textu z cizího jazyka do češtiny by nám při nedbání na teorii překladu mohl připadat „špatný“ třeba i Nezvalův překlad Baudelairových *Květů zla*.

Má poslední výtku směřuje k „Závěru“. Ten je na takto rozsáhlou práci extrémně krátký (pouhé čtyři odstavce textu) a zcela v něm chybí propojení analytické části práce s předchozí částí popisující hudebně-kulturní diskurz 60. až 80. let, kterému slečna Jiráňková věnovala téměř polovinu svého úsilí.

Z formálního hlediska upozorním jen na několik drobností. Práce je psána kultivovaným jazykem, míra překlepů a gramatických chyb v textu je vzhledem k jeho rozsahu snesitelná a nijak mé hodnocení nesnižuje (interpunkci slečna Jiráňková ovládá velmi dobře, pravopis i/y ovšem sem tam zarazí); členění do kapitol je zcela funkční; seznam použitých zdrojů (i přes výtky výše) dechberoucí (byť publikací o PF by se dalo využít ještě o něco víc, např. biografie *Šílený démant Syd Barrett a rozbřesk Pink Floyd* [Volvox Globator, 2001] nebo esejisticky pojatá monografie *Odysea zvaná Pink Floyd* [Erika, 1994]); pro účely psaní budoucí diplomové práce doporučuji text zarovnávat do bloku, sjednotit typ písma poznámek pod čarou, paginace a obsahu s typem písma zbytku práce, zopakovat si pravidla odsazování odstavců. Bibliografické odkazy kolegyně Jiráňková řeší v poznámkách pod čarou, naneštěstí jsou často nepřesné a neúplné, zcela nezdůvodnitelné je rozkolísané a nesystémové používání odkazů „tamtéž“ a „tamtéž, s. X“.

Na závěr zrekapituluji, že předkládaná bakalářská práce je svérázná a neotřelá jak v dobrém slova smyslu, tak i v tom špatném. Výkon kolegyně Jiráňkové na jedné straně prokazuje ohromnou pečlivost a talent pro komplexní uvažování o tématu a jeho konceptualizaci, schopnost získat hutný textový materiál a pak jej výborně analyzovat (pomín-li pátou kapitolu její práce), na druhé straně si kolegyně tyto vlohy (prozatím) nedovede „vyfutrovat“ teoretickou a metodologickou průpravou, která by mohla její myšlení orámovat v tom smyslu, že právě onen talent a vlastní zvědavost s intuicí přetaví v uvažování řízené především logikou a „oborovými pravidly“, jakkoliv i s nimi lze vstupovat do polemiky.

---

<sup>1</sup> Pro úplnost si dovoluji uvést některé zdroje, jimiž by se slečna Jiráňková mohla do budoucna inspirovat, kdyby zvažovala zabývat se některými z těchto konceptů i v následné diplomové práci. Podnětná by měla být studie [OANA, Surugiu, 2010. From music on the stage to music on the page: Song translation in language teaching. In: ANDREI-COCARTA, Luminita, Sorina CHIPER a Ana SANDULOVICI. *Language, Culture and Change, II: Higher Education between Tradition and Innovation*. Iasi: Editura Universitatii Alexandru Ioan Cuza, 2010, s. 117–124]. Výbornou studnicí myšlenek je nepochybně časopis *The Translator*, konkrétně například článek [SUSAM-SARAJEVA, Šebnem, 2008. Translation and Music. *The Translator*. 2008, vol. 14, issue 2, s. 187–200]. Nakolik vím, v českém univerzitním prostředí vznikla na toto téma i bakalářská práce s názvem „Problematika překladu písňových textů na příkladu textů Markéty Irglové“ vedená na Katedře anglistiky a amerikanistiky při Filozofické fakultě Univerzity Palackého z roku 2014.

Nemám nejmenších pochyb, že budoucí diplomová práce slečny Jiráňkové bude (zcela legitimně) aspirovat na mety nejvyšší, a přestože její bakalářskou práci momentálně hodnotím známkou velmi dobře, nelze vyloučit, že rafinované vypořádání se s oponentovými výtkami před komisí u obhajoby by mohlo výslednou klasifikaci vylepšit.

\* \* \*

#### Otázky k obhajobě:

1. Na stranách 39 a 41 se hovoří o jakési hudební *temnotě* 80. let (předznamenané tragickou smrtí Johna Lennona). Co přesně je onou *temnotou* míněno? Není následné tvrzení, též na s. 41, že „nová vlna přináší i humorné, ironické a často až absurdní texty“ v rozporu se zmiňovanou *temnotou*? Nejde stran metafor o *temnotě* o pouhé „novinářské“ klišé? Copak hudba 90. let by se též nedala označit za *temnou*, vezmeme-li v úvahu mimořádně úspěšné skladby kapel jako např. Radiohead, R.E.M., Mazzy Star nebo Portishead a jim podobných?
2. Opět k translatoologii: Jaký je rozdíl mezi překladem a parafrází? V analytické části práce mi vysvětlení tohoto rozlišení schází, což je poněkud matoucí, jelikož např. v rozboru překladu textu „Prachové polštáře“ ze sborníku *Láska je kytarové sólo*, jenž je celý označen jako soubor parafrází (s. 83), kolegyně píše, že původní verze a údajná parafráze „se od sebe příliš neliší“ a že z původní verze je přebrána většina motivů (s. 85). Jde o nedorozumění? Kde je hranice mezi oběma termíny?
3. Jaké důvody by kolegyně Jiráňková předložila, kdyby měla zodpovědět na otázku, zda jsou písňové texty literárním dílem / literaturou? Ve své bakalářské práci k písňovým textům jako k literatuře přistupuje (zcela správně) – nadto v klíčových slovech u anotace používá nešťastné sousloví *literární analýza* (!) –, ovšem jakékoliv argumenty k tomuto pojetí v práci chybí. Svou otázkou, prosím, nesleduji to, aby u obhajoby kolegyně zaplouvala do „temných vod“ teorie této problematiky (pragmatický zřetel je myslím v této záležitosti zcela dostačující), jde mi spíše o to, jak by kolegyně jakožto bohemistka například vysvětlila laikovi spor o udělení Nobelovy ceny za literaturu Bobu Dylanovi z roku 2016 či jak by osvětlila legitimitu „rockové poezie“ kapely PF jakožto tématu akademické kvalifikační práce psané při studiu filologického oboru – tato otázka je tedy zamýšlena spíše jako diskusní a mohla by rozvinout zajímavý dialog.

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

**Navrhovaná klasifikace: velmi dobře**

V Českých Budějovicích dne 15. srpna 2022

.....  
podpis vedoucího/oponenta bakalářské práce

|                     |         |             |       |           |
|---------------------|---------|-------------|-------|-----------|
| Stupeň klasifikace: | výborně | velmi dobře | dobře | nevyhověl |
|---------------------|---------|-------------|-------|-----------|